

Länsstyrelsen
Västernorrland

Statlig närvaro och service i Västernorrlands län

Regional rapport 2022-05-10

Diarienummer: 300-3827-2022

Kontaktuppgifter:

Länsstyrelsen Västernorrland

Postadress: 871 86 Härnösand

Telefon: 0611-34 90 00

E-post: vasternorrland@lansstyrelsen.se

Webb: www.lansstyrelsen.se/vasternorrland

Sammanfattning av statlig närvaro och service i länet samt konsekvenser för länet

Precis som det konstaterats i tidigare rapporteringar, så har statliga myndigheters närvaro i länet en betydande påverkan på Västernorrlands utveckling. Den statliga närvaron och servicen är viktig för medborgarens möjligheter att ta del av, föra dialog och bli delaktig i frågor som rör både den enskilda individen och statliga myndigheter som samhällsinstitutioner. Den statliga servicen, exempelvis i form av besökskontor för servicegivande myndigheter, är särskilt viktig för medborgaren som inte kan eller vill använda sig av de digitala servicetjänsterna. De statliga myndigheterna är viktiga arbetsgivare i länet, och påverkar förutom direkta arbetstillfällen, även attraktionskraften för orten och länet. Den statliga närvaron bidrar till en mer diversifierad arbetsmarknad, där utbudet av olika sorters arbetstillfällen lockar individer och familjer att etablera sig i länet.

I Västernorrlands län finns 42 myndigheter representerade, med 111 statliga arbetsställen år 2021. Det fanns 6773 statligt sysselsatta i länet fördelat på länets sju kommuner år 2020. Västernorrland har en högre andel, sett till befolkningsstorlek, sysselsatta i statlig sektor jämfört med riket.

Det är generellt sett små förändringar i den statliga närvaron och i antalet sysselsatta i sektorn, i länet över tid. Även om det på totalen är små förändringar mellan åren, så har det skett, och fortsätter att ske, förändringar i myndigheternas organisation, lokaliseringar och kompetensbehov. Även mindre förändringar har påverkan på den statliga närvarons struktur i länet, inte minst på lokal nivå. Där kan exempelvis omlokaliseringar ge stora effekter på behovet av kommunal service och infrastruktur.

I Västernorrlands län finns 38 besökskontor för de servicegivande myndigheterna. 51 procent av länets befolkning har en geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheterna, där motsvarande siffra för riket är 55 procent. Skillnaderna mellan länets kommuner är stora, där Sundsvall har högst tillgänglighet med 62 procent, och Ånge lägst tillgänglighet med endast 23 procent. Det finns även skillnader i tillgängligheten mellan de servicegivande myndigheterna, där tillgängligheten i länet är högst för Arbetsförmedlingen och Trafikverket, och lägst för Lantmäteriet och Centrala studiestödsnämnden.

I Västernorrland finns sedan 2011 Myndighetsnätverket, ett samarbete mellan idag 21 myndigheter och offentliga organisationer. Myndighetsverket arbetar för att främja samverkan inom den offentliga förvaltningen i länet och för att medlemmarna bättre ska förstå varandra och nyttja varandras erfarenheter och resurser. Ett beslutat fokusområde för Myndighetsnätverket är för 2022 medlemmarnas gemensamma coworking-möjligheter.

Flera myndigheter i länet har gjort, eller kommer att fortsätta göra justeringar mot ett än mer flexibelt arbetssätt för sina medarbetare som en konsekvens av de erfarenheter och möjligheter som tillkommit under de senaste årens omfattande distansarbete. Åtgärderna som görs handlar bland annat om bredare geografiska rekryteringsmöjligheter, aktivitetsbaserade kontorsytor och flexibla distansarbetsavtal. Hur denna omställning kan komma att påverka behovet av den statliga närvaron i länet är ännu inte tydligt. Att det kommer att innebära effekter för inte minst kompetensförsörjningsfrågor i de statliga myndigheterna är dock troligt.

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Mål och syfte	5
1.2	Metod	5
2	Statlig närvaro i länet	8
2.1	Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet	9
2.2	Antal sysselsatta inom statlig sektor i länet	13
3	Statlig service i länet	18
3.1	Tillgänglighet till servicegivande myndigheter	19
4	Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service	25
5	Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet	26
6	Referenser	28
6.1	Skriftliga underlag	28
6.2	Statistiska källor	28
6.3	Internetkällor	28
6.4	Övrigt	28
7	Bilagor	29

1 Inledning

I regleringsbrevet för länsstyrelserna 2022 formuleras uppdraget 3B1 om statlig närvaro och service på följande sätt: ” Länsstyrelserna ska fortsatt utveckla myndighetssamverkan vad gäller statliga närvaro och service samt redovisa den statliga servicen och närvaron i länen. Befintlig statistik ska användas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 15 juni 2022. Regeringskansliet ska hållas informerat om arbetet. Arbetet ska samordnas av Länsstyrelsen i Örebro län.”.

1.1 Mål och syfte

Regeringen har tidigare uttalat att det finns behov av att stärka förtroendet för statliga myndigheter och samhällets institutioner genom en väl utvecklad lokal statlig närvaro och service. Utvecklingen går mot fler digitala tjänster, men såväl privatpersoner som företagare har ändå behov av att fysiskt kunna möta myndigheter för att få personlig service. Detta kan vara särskilt viktigt för de som har svårigheter med det svenska språket, de med vissa typer av funktionsnedsättningar och de som är ekonomiskt utsatta.¹

Målsättningen med uppdraget är att

- belysa hur myndighetsinfrastrukturen ser ut i länet, vilken samlad statlig service som finns, hur den kan tänkas utvecklas i framtiden samt analysera vad det får för konsekvenser för det egna länet och dess kommuner.
 - o belysa hur den statliga närvaron och servicen ser ut i länet och dess kommuner.
 - o belysa vilken grad av service som finns i länet och dess kommuner och hur den utvecklas.
- utveckla myndighetssamverkan i länet. Uppdraget ger oss en kontext i vilken vi kan utveckla myndighetssamverkan i länen.
- skapa ett mervärde för den långsiktiga utvecklingen av den statliga styrningen.

Den sammantagna effekten av uppdraget är att länsstyrelsernas analyskompetens stärks på sikt.

1.2 Metod

1.2.1 Statlig närvaro

Den statliga närvaron belyses med hjälp av statistik som inhämtas från SCB. Statistiken belyser dels hur den statliga närvaron ser ut redovisningsåret, dels hur den sett ut över tid. Källorna för statistiken är Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och Företagsdatabasen (FDB). Den senaste

¹ Prop. 2018/19:47: Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service

uppdateringen av statistiken från RAMS finns tillgänglig för 2020 och från FDB för 2021.

1.2.2 Statlig service

Den statliga servicen belyses genom att kartlägga hur tillgången till personlig service ser ut. Detta görs för elva servicegivande myndigheter². Statistiken som beskrivits under statlig närvaro används även här. Därutöver belyses besökskontoren för dessa myndigheter genom en tillgänglighetsanalys, vilken beskrivs i stycket nedan.

1.2.2.1 Tillgänglighet till statlig service

För att synliggöra tillgången till service ytterligare används resultaten av en geografisk tillgänglighetsanalys som belyser medborgarnas möjlighet till fysisk tillgänglighet till servicen. Tillgänglighetsanalysen är skapad utifrån Trafikverkets nationella vägdata (NVDB), SCB:s befolkningsregister och Samtrafikens kollektivtrafikdata. För att sedan göra avstånds- och restidsanalyser för trafikslagen gång, cykel och bil har ArcGIS Pro använts, medan verktyget TRACC har använts till beräkningar av restid i kollektivtrafiksystemet. Beräkningarna resulterar i båda fall i avståndsmatriser, så kallade origin-destination-matriser, vilka innehåller restid, avstånd i vägnätet samt fågelväg till respektive målpunkt³.

1.2.3 Myndighetssamverkan

Genom myndighetssamverkan har länsstyrelsen möjlighet att föra en dialog, samverka med och inhämta information från myndigheterna löpande under året. Det finns dessutom möjlighet att identifiera hur nuvarande, kommande och planerade förändringar i statlig närvaro och service ser ut. I de fall verksamhetsminskningar planeras blir förordningen 2019:202 om statliga myndigheters lokalisering och förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete centrala delar.

I Västernorrland finns sedan 2011 Myndighetsnätverket, ett samarbete mellan idag 21 myndigheter och offentliga organisationer. Myndighetsverket arbetar för att främja samverkan inom den offentliga förvaltningen i länet och för att medlemmarna bättre ska förstå varandra och nyttja varandras erfarenheter och resurser. I arbetet med detta uppdrag har länsstyrelsen i tidigare skeden fört dialog med Myndighetsnätverkets medlemmar, samt ett antal tillkommande myndigheter som i dagsläget inte är medlemmar i nätverket, däribland Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen.

² Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket

³ Med målpunkt avses koordinater för de servicegivande myndigheternas besökskontor.

1.2.4 Förklaring av begrepp

I rapporten förekommer några begrepp samt statistiska mått, vilka beskrivs nedan.

Arbetsställe Med arbetsställe menas varje adress (lokal), fastighet eller grupp av närliggande lokaler och fastigheter där företag och organisationer bedriver verksamhet.⁴

Allmän service Service som ges via servicekontor som avser t.ex. allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.

Besökskontor Ett kontor hos någon av de servicegivande myndigheterna som individer har möjlighet att besöka antingen via spontanbesök eller genom att boka tid för ett besök.

Dagbefolkning Förvärvsarbetande befolkning redovisad efter arbetsställets geografiska belägenhet oberoende var de är folkbokförda.

Fördjupad service Service som ges via servicegivande myndigheters egna kontor där medborgaren kan få fördjupad hjälp med sina ärenden.

Servicekontor Kontor som bedrivs av Statens servicecenter. I dagsläget har Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket samverkansavtal med Statens servicecenter. Arbetsförmedlingens kundtorg har också anslutits till servicekontoren. På ett servicekontor kan medborgare få allmän vägledning och råd, hjälp med blanketter och ansökningar, information om pågående ärenden och hjälp att boka möten med handläggare i specifika ärenden.⁵

Statlig sektor En härledd variabel som baseras på ägarkategori, juridisk form samt institutionell sektorkod. Vi följer den indelning som finns i RAMS, det vill säga Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Sysselsatta I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) klassificeras personer som förvärvsarbetande om de fått en lön i november som överstiger 99 kronor. Från och med referensår 2019 används huvudsakligen information från AGI avseende november för de anställda.⁶

⁴ <https://www.scb.se/vara-tjanster/regionala-statistikprodukter/fardiga-tabellpaket/definitioner-for-fardiga-tabellpaket/>

⁵ <https://www.statenssc.se/privat.3837.html>

⁶ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-for-varvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/aktuellt/ny-kalla-och-metod-vid-framstallning-av-rams/>

2 Statlig närvaro i länet

Nedan redovisas vilka statliga myndigheter som har arbetsställen i länet, hur många arbetsställen som finns och var de är geografiskt placerade. Vidare redovisas hur sysselsättningen i statlig sektor ser ut och hur den har utvecklats över tid.

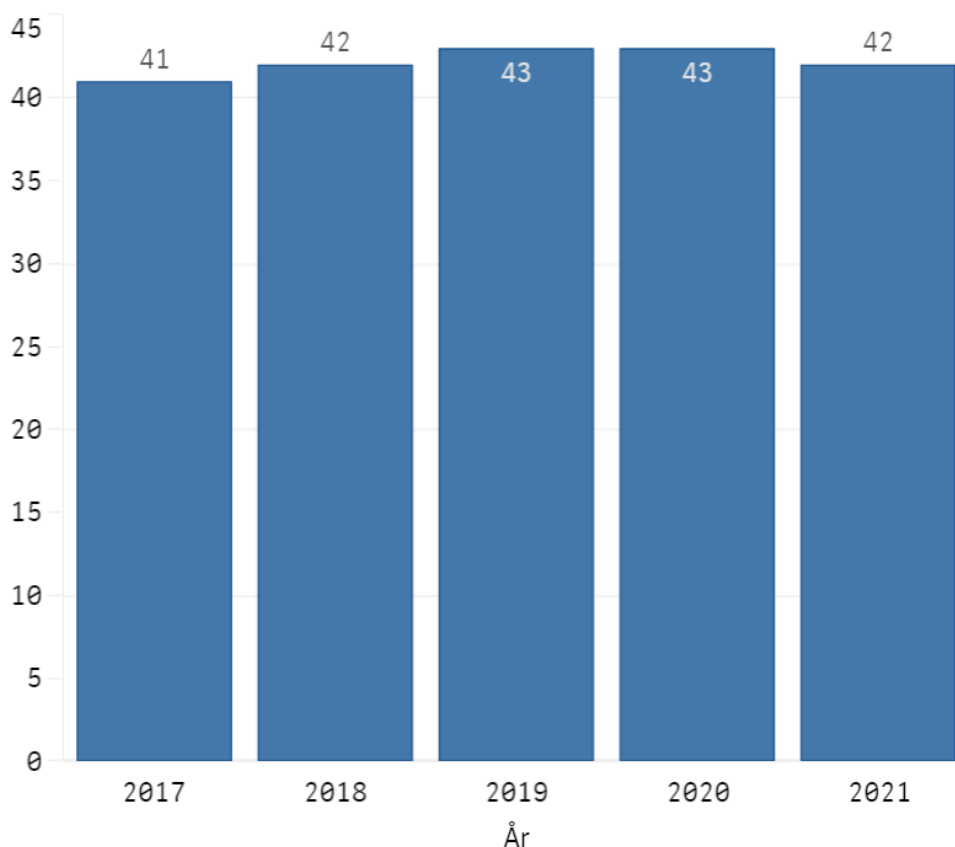
Figur 1 – Karta över länets kommuner

2.1 Antal myndigheter och statliga arbetsställen i länet

Det fanns 42 myndigheter i länet 2021 fördelat på länets samtliga 7 kommuner. Antalet myndigheter har ökat med 1 myndighet de senaste fem åren. I riket som helhet har antalet myndigheter ökat med 4 myndigheter under samma tidsperiod.⁷

Figur 2 – Antal myndigheter per år 2017–2021

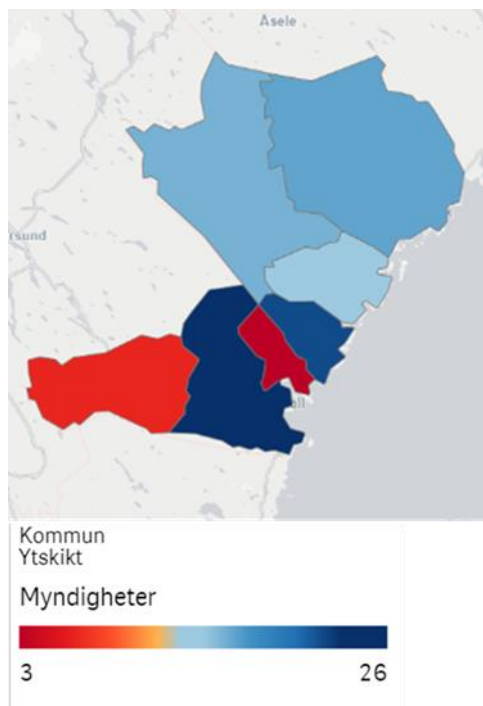
Källa: SCB

Sett till antalet statliga myndigheter i förhållande till befolkningen hade länet 0,17 myndigheter per tusen invånare. Antalet myndigheter per invånare är generellt lägst i storstadslänen. Högst andel myndigheter per tusen invånare är det på Gotland (0,54) och i Jämtland (0,25).

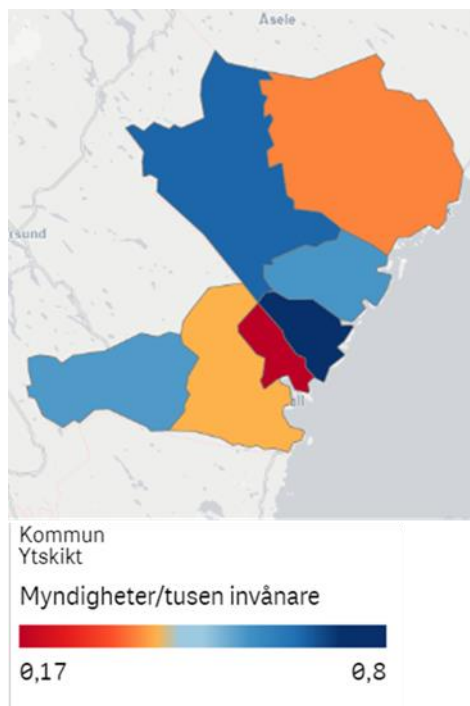
I kartorna nedan illustreras antalet myndigheter i länets kommuner samt antal myndigheter per 1 000 invånare i länets kommuner.

⁷ SCB, Företagsdatabasen (SCB). Observera att definitionen av myndigheter här utgår från RAMS definition, dvs Statlig förvaltning, Statliga affärsverk och Övriga offentliga institutioner. Detta betyder att AP-fonder, statliga nämndmyndigheter, delegationer, råd och kommittéer som saknar anställda inte ingår i statlig sektor i den här indelningen.

Figur 3 – Antal myndigheter 2021 i länets kommuner

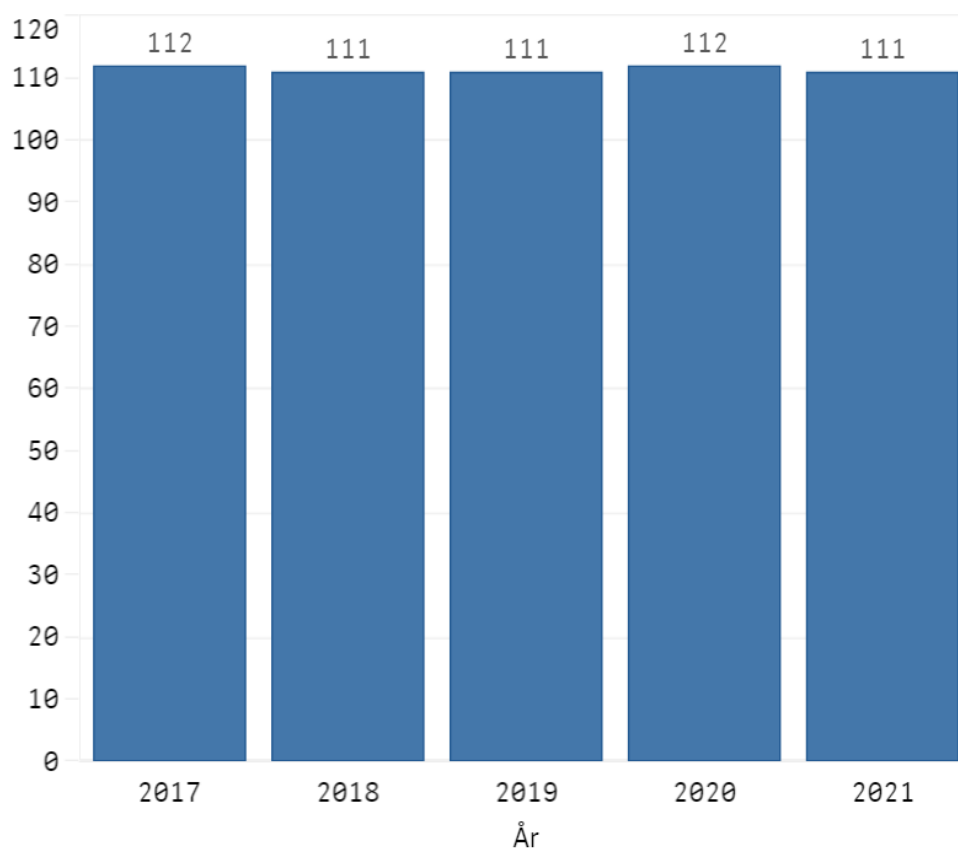
Figur 4 – Antal myndigheter 2021 per tusen invånare 2021 i länets kommuner

Källa: SCB

Det fanns 111 statliga arbetsställen i länet 2021 fördelat på länets samtliga 7 kommuner. Antalet arbetsställen har minskat med 1 arbetsställen de senaste fem åren. I riket som helhet har antalet arbetsställen minskat med 282 arbetsställen under samma tidsperiod.

Figur 5 – Antal statliga arbetsställen per år 2017–2021 i Västernorrlands län

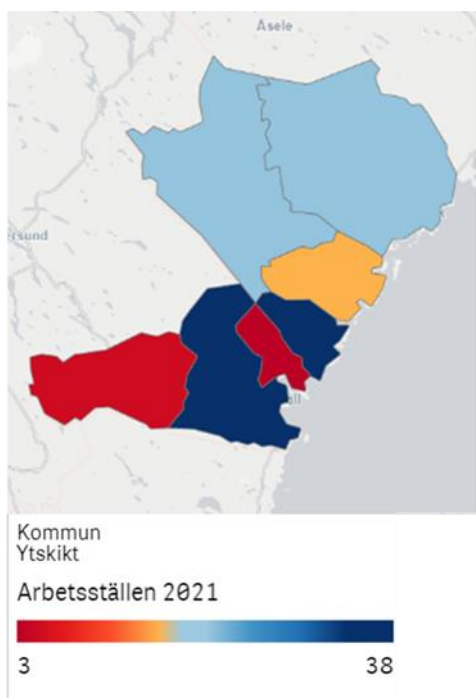

Källa: SCB

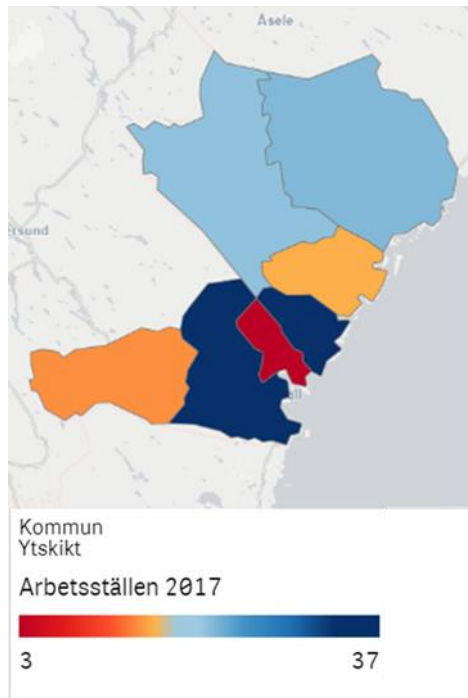
Sett till antalet statliga arbetsställen i förhållande till befolkningen hade länet 0,45 arbetsställen per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 0,26 arbetsställen per tusen invånare.

I nedanstående kartor visas antalet statliga arbetsställen i länets kommuner 2021 och 2017.

Figur 6 – Antal arbetsställen 2021 i länets kommuner

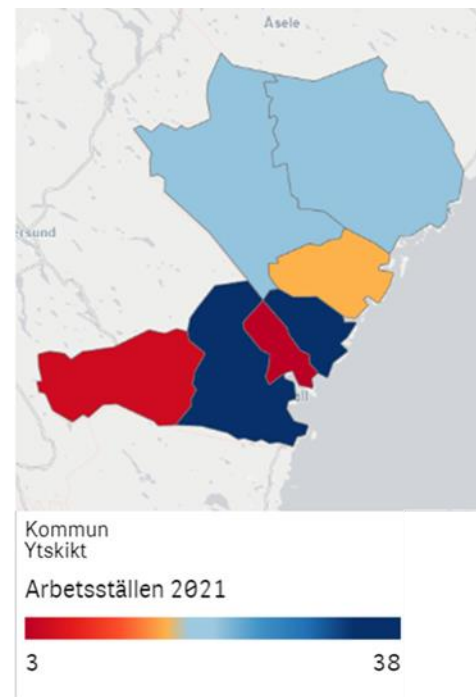
Figur 7 – Antal arbetsställen 2017 i länets kommuner

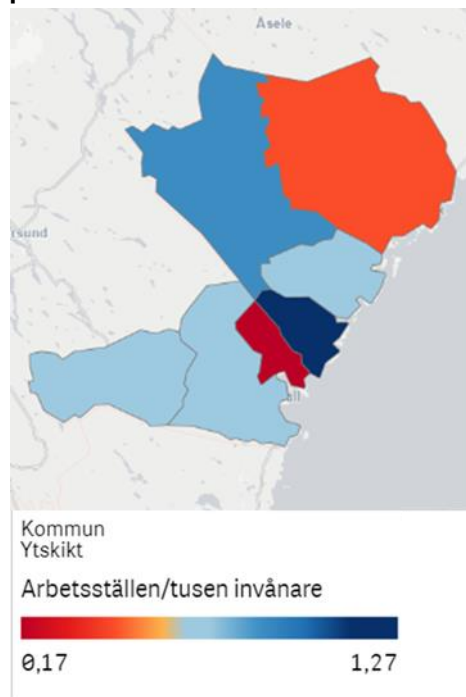
Källa: SCB

I nedanstående kartor visas antalet arbetsställen i länets kommuner 2021 samt antalet arbetsställen i länets kommuner per tusen invånare. Källa: SCB.

Figur 8 – Antal arbetsställen 2021 i länets kommuner

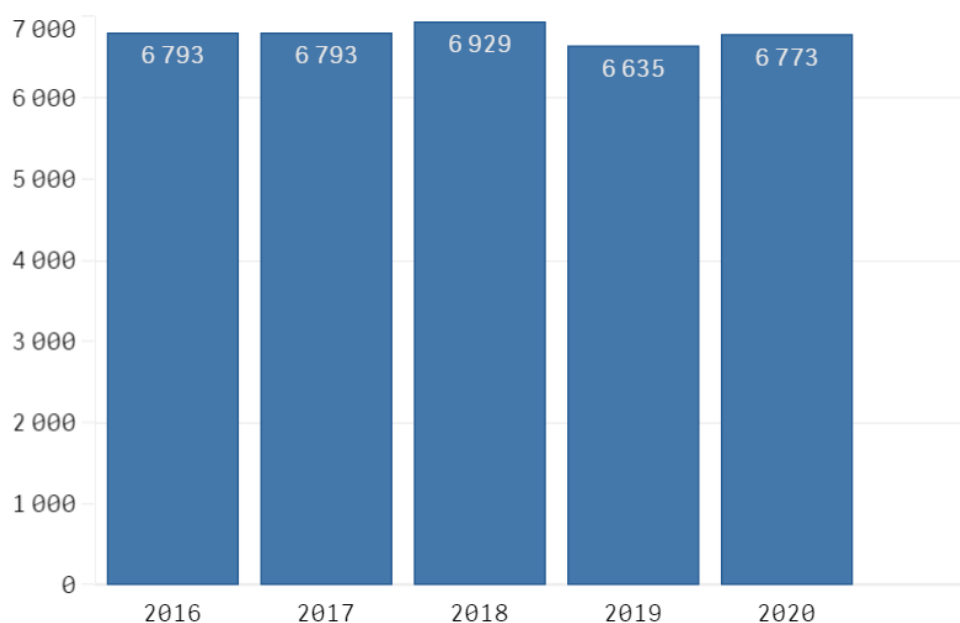
Figur 9 – Antal arbetsställen 2021 per tusen invånare i länets kommuner

2.2 Antal sysselsatta inom statlig sektor i länet

Det fanns 6 773 sysselsatta i statlig sektor i länet 2020. Med sysselsatta avses i det följande dagbefolkning. Det fanns sysselsatta i länets samtliga kommuner. Antalet sysselsatta har minskat med 20 de senaste fem åren. Det är ingen procentuell förändring mellan åren 2016 och 2020.⁸ I riket som helhet har sysselsättningen ökat med 5 procent under samma tidsperiod.

Figur 10 – Antal sysselsatta i statlig sektor 2016–2020 i Västernorrlands län

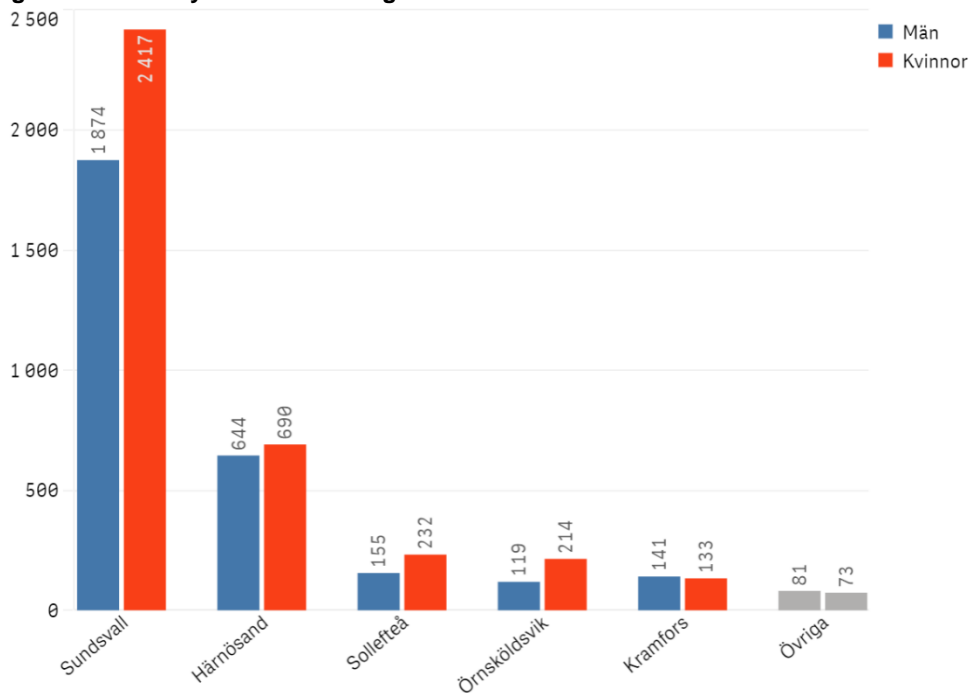
Källa: SCB

Sett till antalet sysselsatta inom statlig sektor i förhållande till befolkningen hade länet 28 sysselsatta inom statlig sektor per tusen invånare, medan motsvarande siffra för riket var 26. I kartorna nedan illustreras sysselsättningen i statlig sektor efter kommun, dels utifrån antalet sysselsatta, dels utifrån antalet i förhållande till befolkningen.⁹

⁸ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

⁹ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

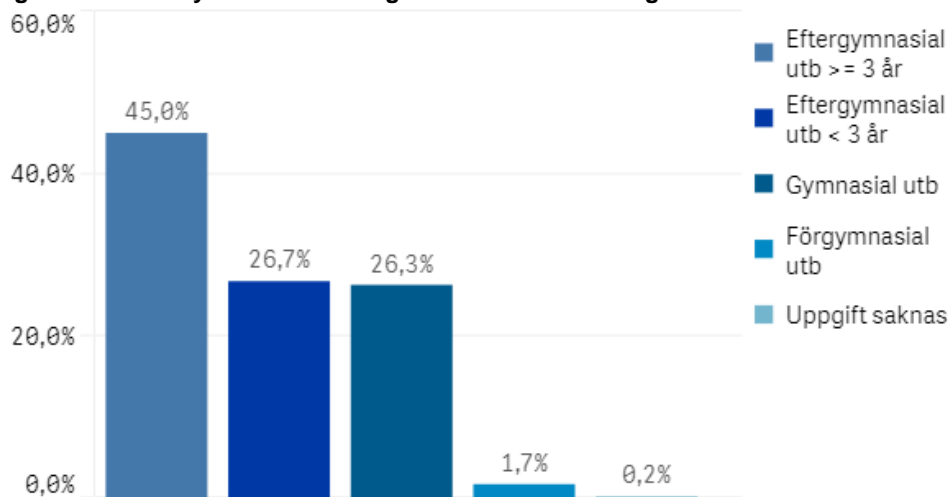
Figur 13 – Antal sysselsatta i statlig sektor efter kön 2020 i länets största kommuner

Källa: SCB

Totalt sett hade 72 procent av de sysselsatta en eftergymnasial utbildning. Motsvarande siffra för riket är 78 procent.¹¹

Figur 14 – Antal sysselsatta i statlig sektor efter utbildningsnivå 2020 i Västernorrlands län

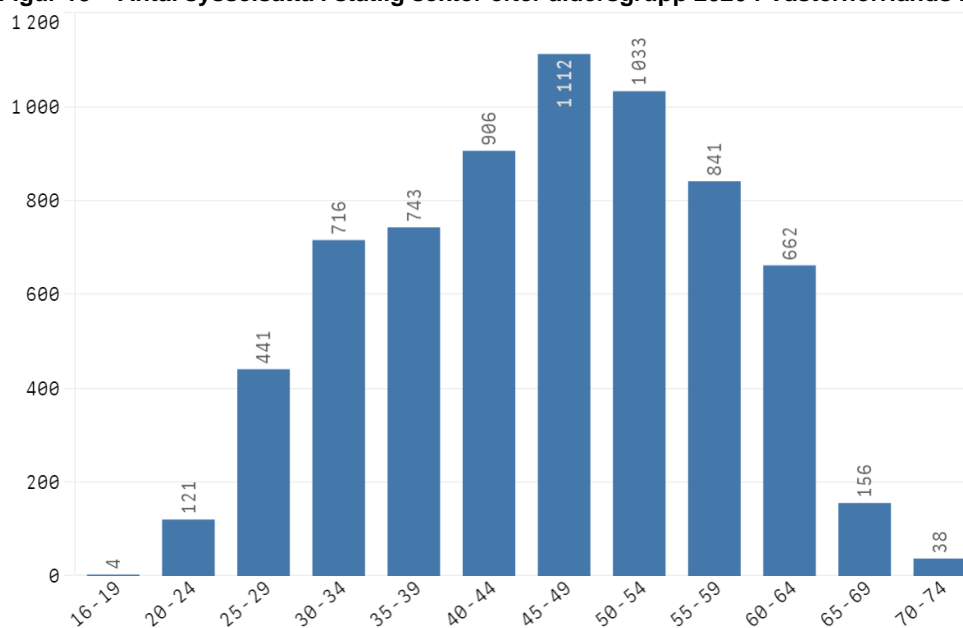

Källa: SCB

¹¹ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Antalet sysselsatta var relativt jämnt fördelade med avseende på åldersgrupp. Den åldersgrupp som var vanligast bland de sysselsatta var 45–49 år.¹²

Figur 15 – Antal sysselsatta i statlig sektor efter åldersgrupp 2020 i Västernorrlands län

Källa:

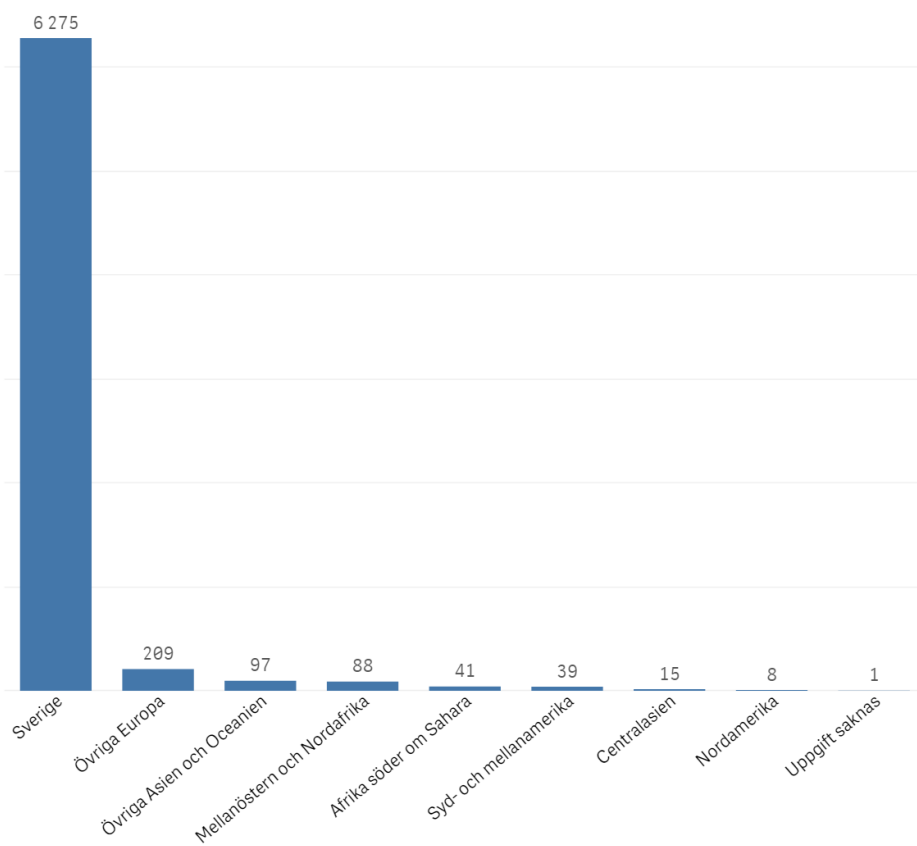
SCB

Om vi delar in de sysselsatta i födelselandsgrupper ser vi att majoriteten är födda i Sverige. Det är 93 procent som är svenskfödda. Motsvarande andel för riket är 84 procent.¹³

¹² Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

¹³ Statistiska centralbyrån, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Figur 16 – Antal sysselsatta i statlig sektor i Västernorrlands län efter födelselandsgrupp 2020

Källa: SCB

3 Statlig service i länet

I det här avsnittet presenteras en fördjupning i elva servicegivande myndigheter och deras regionala närvaro. De servicegivande myndigheterna är Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden (CSN), Försäkringskassan, Kronofogden, Lantmäteriet, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Statens servicecenter och Trafikverket. I det följande presenteras hur många arbetsställen och besökskontor de servicegivande myndigheterna har och hur den geografiska tillgängligheten till statlig service ser ut utifrån restider och olika trafikslag.

I Västernorrlands län finns 38 besökskontor hos de servicegivande myndigheterna. Det går att nå samtliga servicegivande myndigheter via besökskontor¹⁴. Det största antalet besökskontor finns i Sundsvalls kommun.¹⁵

Tabell 1: Servicegivande myndigheter, antal arbetsställen 2021 och antal besökskontor 2020 i Västernorrlands län

Myndighet	Antal arbetsställen ¹⁶	Antal besökskontor ¹⁷
Arbetsförmedlingen	8	5
Centrala studiestödsnämnden	2	2
Försäkringskassan	5	0
Kronofogdemyndigheten	2	2
Lantmäteriet	2	1
Migrationsverket	2	2
Pensionsmyndigheten	0	0
Polismyndigheten	10	6
Skatteverket	5	0
Statens servicecenter	5	5
Trafikverket	8	15
Totalt	49	38

Källa: SCB samt Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av besökskontor

¹⁴ Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten finns representerade via Statens servicecenters besökskontor.

¹⁵ Länsstyrelsen i Örebro län (2021) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

¹⁶ **Arbetsställen enligt SCB:s definition i företagsdatabasen (FDB).**

¹⁷ Besökskontor enligt Länsstyrelsen i Örebro läns kartläggning av vilka kontor som går att besöka. Trafikverkets besökskontor definieras som platser för uppkörning, fotografering och kunskapsprov. Besök till Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Skatteverket sker via Statens servicecenter. Även Arbetsförmedlingens kundtorg ingår här.

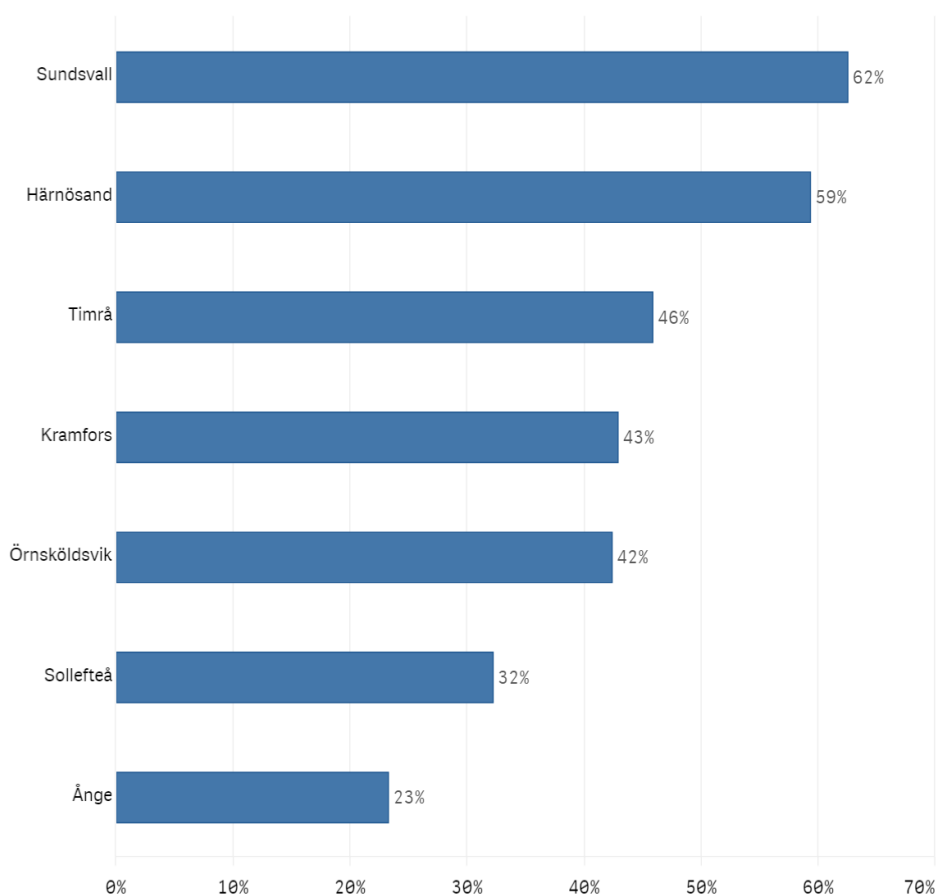
Tabell 2 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor efter restid och trafikslag (andelar för riket inom parentes)

Trafikslag	20 min	40 min	60 min
Promenad	11 (9)	23 (22)	33 (32)
Cykel	38 (39)	53 (57)	66 (68)
Kollektivtrafik	31 (28)	52 (58)	63 (73)
Bil	66 (83)	83 (94)	95 (97)

Källa: Trafikanalys

Den geografiska medeltillgängligheten i riket är 55 procent, medan den i länet är 51 procent. I diagrammet nedan visas den geografiska medeltillgängligheten till de servicegivande myndigheterna i länets kommuner. Det är högst geografisk medeltillgänglighet i Sundsvalls kommun och lägst i Ånge kommun.

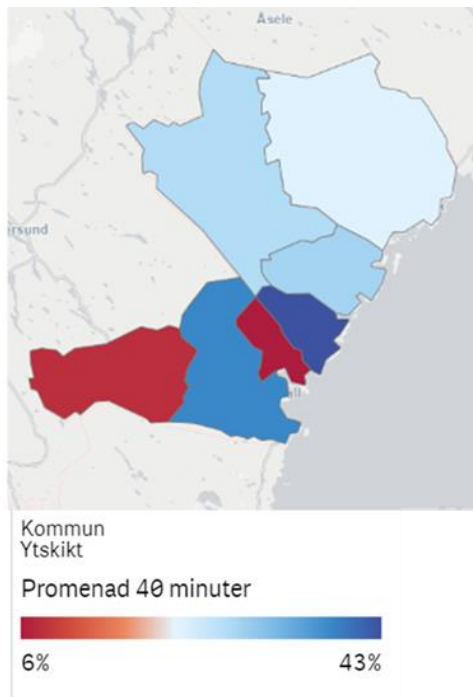
Figur 18 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner

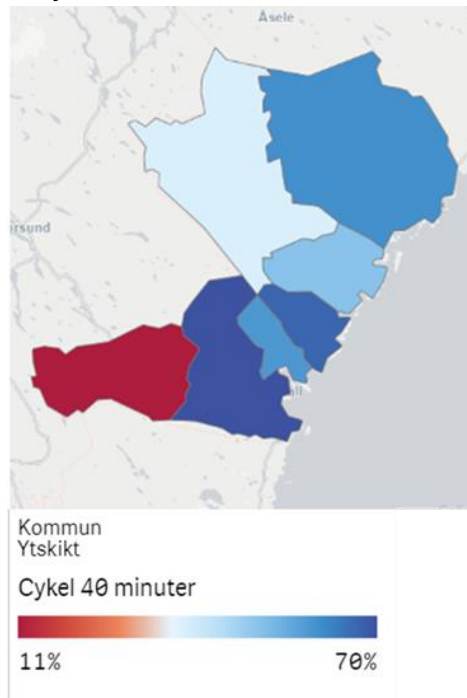
Källa: Trafikanalys

Kartorna nedan illustrerar hur stor andel i befolkningen i respektive kommun som kan ta sig till närmaste besökskontor hos någon av de servicegivande myndigheterna inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil. I kartorna visas således den geografiska medeltillgängligheten till myndigheterna för befolkningen i respektive kommun. Källa: Trafikanalys.

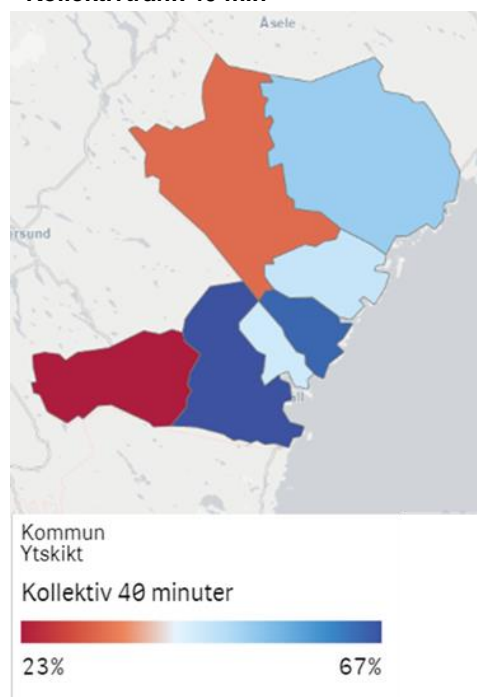
Figur 19 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner - Promenad 40 min

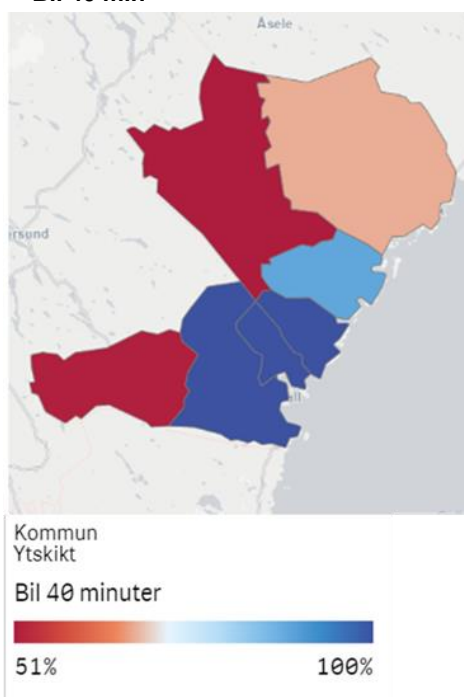
Figur 20 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner - Cykel 40 min

Figur 21 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner - Kollektivtrafik 40 min

Figur 22 – Geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheternas besökskontor i länets kommuner - Bil 40 min

Källa: Trafikanalys

Tabell 3 - Andel i länets befolkning som kan nå ett besökskontor hos respektive myndighet med 40 minuters restid. (andelar för riket inom parentes)

	<i>Promenad</i>	<i>Cykel</i>	<i>Kollektiv- trafik</i>	<i>Bil</i>
Arbetsförmedlingen	41 (40)	78 (84)	69 (75)	96 (99)
CSN	4 (1)	24 (9)	36 (26)	59 (74)
Försäkringskassan	32 (30)	63 (68)	70 (80)	98 (100)
Kronofogdemyndigheten	17 (14)	47 (52)	45 (46)	83 (95)
Lantmäteriet	7 (15)	35 (50)	8 (47)	63 (97)
Migrationsverket	17 (9)	42 (40)	43 (35)	72 (89)
Pensionsmyndigheten	32 (30)	63 (68)	70 (80)	98 (100)
Polismyndigheten	33 (40)	64 (82)	69 (82)	97 (100)
Skatteverket	32 (30)	63 (68)	70 (80)	98 (100)
Statens servicecenter	32 (30)	63 (68)	70 (80)	98 (100)
Trafikverket	36 (26)	72 (72)	72 (72)	97 (99)

Källa: Trafikanalys

Tillgänglighetsanalysen, som avser 2020, visar hur stor andel av länets befolkning som ta sig till närmaste besökskontor hos Statens servicecenter med olika trafikslag. Tabellen nedan visar hur den geografiska tillgängligheten ser ut i länet utifrån de olika trafikslagen och restid. Inom parentes visas motsvarande andelar för riket.¹⁹

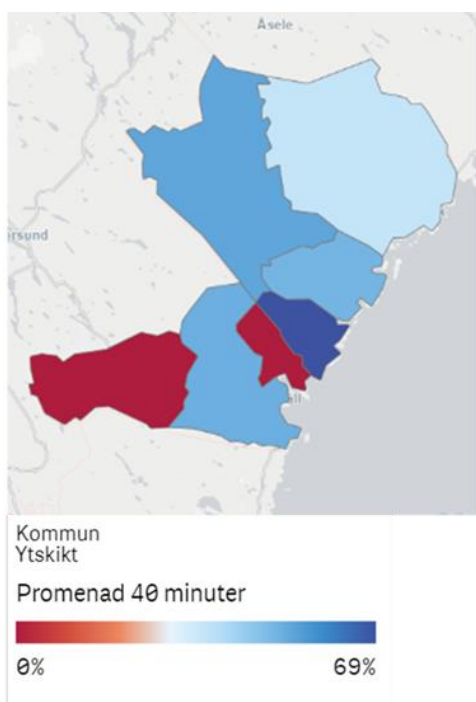
Tabell 4 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor efter trafikslag och restid (andelar för riket inom parentes)

Trafikslag	20 min	40 min	60 min
Promenad	14 (14)	32 (30)	43 (42)
Cykel	49 (49)	63 (68)	78 (79)
Kollektivtrafik	43 (47)	70 (80)	83 (87)
Bil	91 (97)	98 (100)	100 (100)

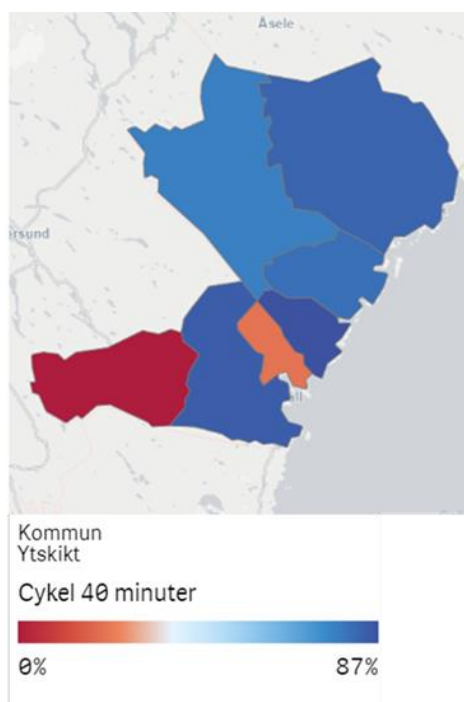
Källa: Trafikanalys

Kartorna nedan illustrerar hur stor andel i befolkningen i respektive kommun som kan ta sig till något av Statens servicecenters besökskontor inom 40 minuter för trafikslagen promenad, cykel, kollektivtrafik och bil. Källa: Trafikanalys.

Figur 23 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor i länets kommuner - Promenad 40 min

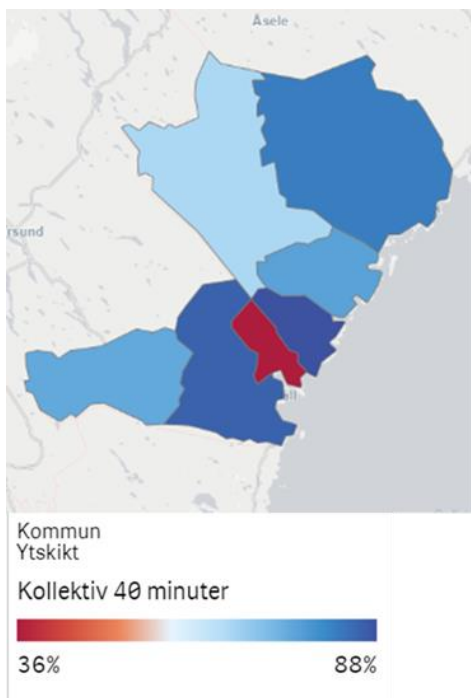

Figur 24 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor i länets kommuner - Cykel 40 min

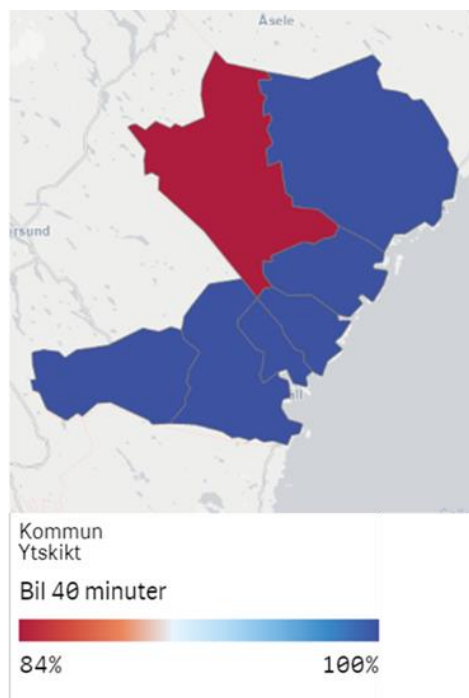

¹⁹ Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

Figur 25 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor i länets kommuner - Kollektivtrafik 40 min

Figur 26 – Geografisk tillgänglighet till Statens servicecenters besökskontor i länets kommuner - Bil 40 min

4 Andra faktorer som påverkar Statlig närvaro och service

Befolkningen i Västernorrland har under 2021 minskat med cirka 215 personer enligt SCB, där den totala befolkningen vid utgången av 2021 uppgick till 244 193 personer. Minskningen beror på att fler avlidit än fötts i länet, samt att det var fler utflyttande från länet än inflyttade till länet.

Andelen arbetslösa av befolkningen 15-74 år i länet var år 2021 6,5 procent, jämfört med rikets 8,8 procent. Västernorrlands län tillhörde, tillsammans med de tre andra nordligaste länen, de länen med lägst andel arbetslösa i befolkningen.

I länet finns både redan beslutade och planerade större framtida företagsetableringar. Dessa kommer, när de realiserar, att påverka faktorer såsom demografi, kompetensförsörjning och infrastrukturfrågor, som har bäring på behovet av den statliga närvaron och servicen framledes.

5 Samlad bedömning av statlig närvaro och service och dess påverkan på länet

Statlig närvaro

I Västernorrlands län finns 42 myndigheter representerade, med 111 statliga arbetsställen år 2021. Det fanns 6773 statligt sysselsatta i länet fördelat på länets sju kommuner år 2020. Västernorrland har en högre andel, sett till befolkningsstorlek, sysselsatta i statlig sektor jämfört med riket. Både utbildningsnivån samt andelen utlandsfödda bland de sysselsatta är lägre i länet jämfört med riket. Antalet sysselsatta i statlig sektor sett till befolkningen varierar mellan länets kommuner, där Örnsköldsvik och Timrå har minst antal sysselsatta, medan Sundsvall och Härnösand har flest antal sysselsatta.

Det är generellt sett små förändringar i den statliga närvaron och i antalet sysselsatta i sektorn, i länet över tid. Även om det på totalen är små förändringar mellan åren, så har det skett, och fortsätter att ske, förändringar i myndigheternas organisation, lokaliseringar och kompetensbehov. Även mindre förändringar har påverkan på den statliga närvarons struktur i länet, inte minst på lokal nivå. Där kan exempelvis omlokaliseringar ge stora effekter på behovet av kommunal service och infrastruktur.

Precis som det konstaterats i tidigare rapporteringar, så har statliga myndigheters närvaro i länet en betydande påverkan på länet och dess utveckling. Den statliga servicen, exempelvis i form av besökskontor för servicegivande myndigheter, är viktig för medborgaren som inte kan eller vill använda sig av de digitala servicetjänsterna. De statliga myndigheterna är viktiga arbetsgivare i länet, och påverkar förutom direkta arbetstillfällen, även attraktionskraften för orten och länet. Den statliga närvaron bidrar till en mer diversifierad arbetsmarknad, där utbudet av olika sorters arbetstillfällen lockar individer och familjer att etablera sig i länet. Detta är särskilt påtagligt i några av länets kommuner, där graden av specialisering mot vissa branscher, exempelvis tillverkning samt vård och omsorg, är stor. En kommun med en diversifierad arbetsmarknad är en förutsättning för långsiktigt hållbar utveckling.

Statlig service

I Västernorrlands län finns 38 besökskontor för de servicegivande myndigheterna. 51 procent av länets befolkning har en geografisk medeltillgänglighet till de servicegivande myndigheterna, där motsvarande siffra för riket är 55 procent. Skillnaderna mellan länets kommuner är stora, där Sundsvall har högst tillgänglighet med 62 procent, och Ånge lägst tillgänglighet med endast 23 procent. Det finns även skillnader i tillgängligheten mellan de servicegivande myndigheterna, där tillgängligheten i länet är högst för Arbetsförmedlingen och Trafikverket, och lägst för Lantmäteriet och Centrala studiestödsnämnden.

Fysisk eller digital närvaro av statlig service kan innebära ökad tillgänglighet för vissa grupper medan andra grupper exkluderas. En ökad digital service ger en

majoritet av medborgarna tillgång till bättre statlig service, medan den inte förändrar servicen för de som inte kan eller vill använda sig av de digitala tjänsterna, utan vill eller behöver utföra sina ärenden vid ett fysiskt besökskontor.

Digidelnätverket och Mittuniversitetet har nyligen, på uppdrag av Region Västernorrland, gjort en kartläggning av den digitala delaktigheten i Västernorrland. Den visar bland annat att det finns ett digitalt utanförskap, men också att det finns många aktörer som arbetar med att minska utanförskapet i länet. Arbetet i länet är också något som står ut, i positiv bemärkelse, gentemot riket i stort.²⁰ Några av de viktigaste slutsatserna av kartläggningen är att de digitala tjänsterna som tas fram i syfte att förenkla servicen, sällan är anpassade och utvecklade för att alla medborgare ska kunna ta del av dem. Det vill säga att kunskapen och kompetensen om utformningen av de digitala tjänsterna är en spetskompetens som behöver utvecklas för att möta de faktiska behoven hos målgrupperna som ska använda tjänsterna. Denna spetskompetens inom IT-området är något som analysen pekar på skulle kunna vara en särskilt lämpad inriktning för Västernorrland att utveckla framöver, på grundval av länets starka offentliga IT sektor, samt de nära och starka arbete som aktörerna redan gör för att motverka det digitala utanförskapet.

Myndighetssamverkan

I Västernorrland finns sedan 2011 Myndighetsnätverket, ett samarbete mellan idag 21 myndigheter och offentliga organisationer. Myndighetsverket arbetar för att främja samverkan inom den offentliga förvaltningen i länet och för att medlemmarna bättre ska förstå varandra och nyttja varandras erfarenheter och resurser. Myndighetsverket består av en styrgrupp, en samordningsgrupp, ett utbildningsråd och ett antal nätverk. Kompetensförsörjning och kostnadseffektivitet står högt upp på nätverkets agenda. Ett beslutat fokusområde för Myndighetsnätverket är för 2022 medlemmarnas gemensamma coworking-möjligheter.

Flera myndigheter i länet har gjort, eller kommer att fortsätta göra justeringar mot ett än mer flexibelt arbetssätt för sina medarbetare som en konsekvens av de erfarenheter och möjligheter som tillkommit under de senaste årens omfattande distansarbete. Åtgärderna som görs handlar bland annat om bredare geografiska rekryteringsmöjligheter, aktivitetsbaserade kontorsytor och flexibla distansarbetsavtal. Hur denna omställning kan komma att påverka behovet av den statliga närvaron i länet är ännu inte tydligt. Att det kommer att innebära effekter för inte minst kompetensförsörjningsfrågor i de statliga myndigheterna är dock troligt.

²⁰ Myndigheten för digital förvaltning, Digitala Sverige 2021: En samlad analys av digitaliseringen i offentlig förvaltning och förslag på indikatorer för digitaliseringen i samhället

6 Referenser

6.1 Skriftliga underlag

Länsstyrelsen (2021) *Enkät till servicegivande myndigheter*

Länsstyrelsen i Örebro län (2021) Kartläggning av besökskontor hos de servicegivande myndigheterna

Myndigheten för digital förvaltning, *Digitala Sverige 2021: En samlad analys av digitaliseringen i offentlig förvaltning och förslag på indikatorer för digitaliseringen i samhället*

6.2 Statistiska källor

Statistiska centralbyrån, *Befolkningsstatistik*

Statistiska centralbyrån, *Företagsdatabasen (FDB)*

Statistiska centralbyrån, *Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)*

Trafikanalys (2021) *Geografiska tillgänglighetsanalyser, servicegivande myndigheter*

6.3 Internetkällor

Definitioner för färdiga tabellpaket. 2022.

Scb.se

<https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/fardiga-tabellpaket/definitioner-for-fardiga-tabellpaket/>

Hämtad 2022-01-28

Ny källa och metod vid framställning av RAMS

Scb.se

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/aktuellt/ny-kalla-och-metod-vid-framstallning-av-rams/>

Hämtad 2021-06-04

6.4 Övrigt

7 Bilagor

Bilaga 1: Statliga myndigheter och antal arbetsställen i länet 2021

Myndigheter	Antal arbetsställen	Antal kommuner med arbetsställen
Arbetsförmedlingen	8	6
Arbetsmiljöverket (av)	1	1
Bolagsverket	1	1
Centrala studiestödsnämnden	2	1
Ekobrottsmyndigheten	1	1
Folke Bernadotteakademin	1	1
Fortifikationsverket	2	2
Försvarets materielverk	1	1
Försäkringskassan	5	3
Kriminalvården	6	2
Kronofogdemyndigheten	2	2
Kustbevakningen	3	2
Lantmäteriet	2	1
Livsmedelsverket	1	1
Luftfartsverket	1	1
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	5	3
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	1
Migrationsverket	2	2
Mittuniversitetet	2	2
Myndigheten för digital förvaltning	1	1
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	1	1
Patentombudsämnden	1	1
Polismyndigheten	10	7
Riksarkivet	3	3
Sida	1	1
Sjöfartsverket	2	2
Skatteverket	5	4
Skogsstyrelsen	4	4
Specialpedagogiska skolmyndigheten	2	1
Statens geotekniska institut	1	1
Statens institutionsstyrelse	1	1
Statens jordbruksverk	3	3
Statens servicecenter	5	5
Statens tjänstepensionsverk	1	1
Svenska kraftnät	2	2
Sveriges domstolar	7	2
Trafikverket	8	4
Transportstyrelsen	1	1
Tullverket	1	1

Umeå universitet	2	2
Åklagarmyndigheten	1	1
Överklagandenämnden för studiestöd	1	1
Totalt	111	